

Nr 154.

Av herr **Räf**, om anslag till försvarsvänliga föreningar m. fl.

I det tal, herr statsministern höll i Karlskrona den 21 sistlidne december, heter det i avseende på den av honom i utsikt ställda ökningen av försyarsbördorna, »att man bör ha folket med i de viktiga fosterländska angelägenheterna» och att man bör »använda tiden för att upplysa folket om nödvändigheten av vinterutbildning och om att sådan utbildning nog måste draga med sig någon ökning av tiden».

Vissa händelser i vårt land under de senaste åren synas också bekräfta, att upplysning på även detta område har varit av behovet påkallat men även visat sig bära god frukt. Ty för endast cirka tre år sedan syntes försvarsfrågan vara lika motbjudande, som den nu mångestädes är tilltalande. Och denna förändring har nog till stor del berott därpå, att modiga och behjärtade män under de senare åren vågat trotsa en viss opinion och undervisa svenska folket, att det både kan och bör försvara sig men även om, vad följderna kunna bliva, om vi ej vilja göra, vad vi sålunda både kunna och böra göra. Ja, i viss mån kan det ju sägas, att man redan i så hög grad har »folket med sig i de viktiga fosterländska angelägenheterna», att ett starkt rop om bättre försvar tränger sig fram ända till tronen.

Men givetvis medför detta såväl som allt annat upplysningsarbete även pekuniära uppoffringar. Jag kan därför icke heller finna annat, än att i samma mån man är angelägen att »använda tiden för att upplysa folket» uti till försvaret hörande frågor, bör man även vara villig att också pekuniärt understödja sådant upplysningsarbete.

Av enskilda föreningar och personer utfört upplysningsarbete på andra områden har ju också erhållit ganska kraftigt statsunderstöd. Jag vågar i sådant avseende erinra om, hurusom Riksdagen år efter år anslagit jämförelsevis stora belopp till nykterhetssaken, föreläsningssaken, »jordbrukets apostel» herr Rösiö m m. Under sådana förhållanden borde det väl också vara i sin ordning, att Riksdagen gäve anslag till den frivilliga undervisningen, huru ytterst viktigt det är, att landet äger ett effektivt försvar.

Och jag kan ej finna, huru folket skall kunna bliva övertygat om t. ex. den av herr statsministern uti här ovan omnämnda tal framförda åsikten angående »nödvändigheten av vinterutbildning», ifall man icke också i handling söker giva folket en saklig upplysning om denna nödvändighet. Ty icke bibringas sådan övertygelse av den ännu rätt ofta framträdande »upplysningen», att man icke bör giva vare sig en dag eller ett öre till försvaret. Och erfarenheten lärer även, att folket just ej heller bibringas någon vidare försvarsvänlig övertygelse vid de många politiska föredragen under valtider, då det tvärtom i vissa fall torde inträffat, att den alltid krävande frågan om landets försvar får betala valuta för väljareröster. Ett av de bästa medlen att förtaga inverkan av allt sådant torde nog vara att väl använda tiden till en saklig undervisning i denna den kanske allra mest krävande men även viktigaste fosterländska fråga. Därigenom torde nämligen folket kunna bibringas en så pass fast övertygelse, att det ej alltför mycket låter påverka sig av vare sig dylika föredragshållares eller valprograms och riksdagsmannakandidaters uttalanden eller förespeglingar. Och ingenting kunde väl heller vara mera fördelaktigt för den riksdagsmannakandidat, som av sitt samvete är hindrad ifrån att söka erhålla väljareröster på bekostnad av fäderneslandets trygghet.

Det ligger i sakens natur, att ett sådant upplysningsarbete skulle göras tillgängligt för alla folkklasser, även om det i första rummet borde inriktas på sådana, hos vilka behovet, att döma av tidningspress och andra yttringar, synes vara störst.

Beträffande det belopp, som borde ställas till förfogande för ändamålet i fråga, måste jag överlämna åt vederbörligt utskott att därom giva det förslag, som den allvarliga saken vid en närmare prövning kan anses påkalla. Jag vill dock här hava uttalat den meningen, att redan ett av Riksdagen anslaget mindre belopp, exempelvis 10,000 kronor, skulle utöva ett fördelaktigt inflytande för detta upplysningsarbete.

Med stöd av vad jag sålunda anfört, vågar jag härmed hemställa,

att Riksdagen måtte bevilja ett belopp, vars storlek vederbörligt utskott må närmare bestämma, att på de villkor, som av Kungl. Maj:t prövas lämpliga, fördelas mellan försvarsvänliga föreningar och personer, som genom sakligt upplysningsarbete söka bibringa svenska folket en fast övertygelse om ett effektivt försvars nödvändighet.

Stockholm den 26 januari 1914.

E. Räf.